

Politika

Lietuva atguva neatkarību 1990.gada 11.martā. 1992.gada 25.oktobrī notika referendums par valsts konstitūciju. Lietuvas pamatdokumentu atbalstīja 56,75% vēlētāju. Konstitūcijā noteikta valsts politiskā sistēma, pilsoņu tiesības un pienākumi. Lietuva ir parlamentāra republika. Valsts galva ir prezidents.

Izpildvara

Izpildvaru īsteno premjerministrs un Ministru kabinets. Premjerministrs ir valdības galva, kuru ieceļ prezidents un apstiprina Seima. Premjerministram 15 dienu laikā jāizveido Ministru kabinets, kuras sastāvā ir 13 ministri. Valdība galvenokārt nodarbojas ar valsts iekšlietām, atbild par valsts iekšējo drošību, izstrādā likumus, uztur diplomātiskās attiecības ar ārvalstīm un starptautiskām organizācijām un pilda citus konstitūcijā noteiktos pienākumus.

Likumdošanas vara

Likumdošanas vara Lietuvā pieder vienpalātas parlamentam – Seimas. Tās sastāvā ir 141 deputāts, kurus ievēl reizi četros gados. 71 deputātu ievēl no viena kandidāta vēlēšanu apgabaliem, bet pārējos 70 deputātus ievēl no partiju sarakstiem vispārējās vēlēšanās. Seimā iekļūst partija, par kuru nobalso vairāk kā 5% vēlētāju. 2008. gada vēlēšanās vislielāko balsu skaitu saņēma partija „Tēvzemes savienība - *Lietuvas kristīgie demokrāti*”. Seimas apstiprina likumus un valdības izstrādātos likumprojektus un budžetu, ieceļ amatā un no amata atlaiž svarīgāko valsts iestāžu vadītājus. Seimas drīkst veikt labojumus konstitūcijā.

Lietuvas prezidents ir valsts galva, kuru ievēl tiešās vēlēšanās Lietuvas Republikas pilsoņi uz pieciem gadiem. Prezidenta galvenie uzdevumi ir ārpolitikas un drošības politikas pārraudzīšana. Prezidents apstiprina likumus vai arī nosūta tos parlamentam otrreizējai pārskatīšanai. Prezidents ir Lietuvas Bruņoto spēku virspavēlnieks. Prezidents var ieņemt amatu 2 termiņus pēc kārtas.

Tiesu vara

Tiesu vara ir neatkarīga no likumdošanas varas un izpildvaras. Lietuvas tiesu sistēmu veido vispārējās jurisdikcijas tiesas, kas izskata civillietas un krimināllietas. Tās ir Augstākā tiesa, Apelācijas tiesa, rajonu un vietējās tiesas. 1999. gadā izveidoja administratīvās tiesas (Augstākā Administratīvā tiesa un rajonu administratīvās tiesas), kas izskata administratīvos jautājumus.

Augstākās tiesas tiesnešus ieceļ Seimas, bet Apelācijas tiesu tiesnešus ar Seimas atbalstu ieceļ prezidents. Prezidents ieceļ rajonu un vietējo tiesu tiesnešus.

Konstitucionālā tiesa nav tiesas sistēmas sastāvdaļa, bet ir neatkarīga juridiska institūcija, kas nosaka, vai likumi un citi Seimā apstiprinātie normatīvie akti, valdības un prezidenta pieņemtie normatīvie akti nav pretrunā ar konstitūciju. Seimas apstiprina prezidenta, Seimas priekšsēdētāja un Augstākās tiesas priekšsēdētāja izraudzītos deviņus konstitucionālās tiesas tiesnešu kandidātus, kuri tiesneša amatu ieņem uz deviņiem gadiem.